

НЕ ЗАБРАВЯЙТЕ, НО НЕ ОТМЪЩАВАЙТЕ!

НАЦИОНАЛЕН ВЕСТНИК

ТРАКИЯ

Брой 17 • год. CII • 15 септември 2023 г. • цена 1 лев

www.stdbg.org

Печатно издание: ISSN 1313-7611 • Онлайн издание: ISSN 2815-2638

Професор д.ист.н.
Светозар Елдъров

**БЕШЕ ЛИ
ПРЕОБРАЖЕНСКОТО
ВЪСТАНИЕ
„СТРАТЕГИЧЕСКА
БЕЗСМИСЛИЦА“, ИЛИ ОЩЕ
ЗА САМОЖЕРТВЕТЕ НА
ТРАКИЙСКИТЕ БЪЛГАРИ**

На стр. 6

НАЦИОНАЛЕН ТРАКИЙСКИ ФОЛКЛОРЕН СЪБОР

„БОГОРОДИЧНА СТЬПКА“

На 26 и 27 август 2023 г., в Старозагорските минерални бани се проведе XVII издание на Националния тракийски фолклорен събор (НТФС) „Богородична стъпка“.

Традиционни организатори на НТФС „Богородична стъпка“ се организират от Община Стара Загора, Съюз на тракийските дружества в България, Тракийско дружество „Одринска епопея“ – Стара Загора, Общество за фолклор, Кметство Старозагорски бани и НЧ „Христо Ботев – 1952“ Старозагорски бани, с подкрепата на ОФА „Загоре“.

Началото на проявите стартира вечерта на 25 август (петък) с концерт на сцената пред Община Стара Загора на Представителен ансамбъл за народни песни и танци „Китна Тракия“ при Тракийско дружество „Георги Сапунаров“ Хасково – лауреат от НТФС „Богородична стъпка 2018“.

На 26 август на първа сцена беше отслужен празничен водосвет, отслужен от иконом Тодор Данев

започна тазгодишното издание на Национален тракийски фолклорен събор „Богородична стъпка“.

Официални гости на събитието бяха зам.-кметовете Радостин Танев и Надежда Чакърва, кметският наместник на курортното селище Станчо Станчев, общински съветници, общественят посредник на Стара Загора Иванка Сотирова, членовете на ВК на СТДБ: Цанко Атанасов – председател на ТД „Одринска епопея“, Михаил Вълков – заместник – председател на ЦР на СТДБ и председател на ТД „Тракия“, Ямбол, Кирил Киряков – председател на ТД „Лазар Маджаров“, Сливен, Кирил Сарджев – член на ЦР на СТДБ и председател на ТД „Георги Сапунаров“, Хасково, София Дончева – ТД „Капитан Петко войвода“, Казанлък, Иванка Мечева – съпредседател на ТЖС, Мария Божкова – заместник-председател на Софийското тракийско дружество, д-р Ваня Иванова – главен редактор на в. Тракия, представители

на различни организации, подпомагали събора в годините като „Зонта клуб“ и участниците в VII издание на Международния арт пленер „Безгранично изкуство“.

В приветствието си си кметът Живко Тодоров заяви:

„Уважаеми гости от цялата страна, за мене е огромна чест да открия XVII събор „Богородична стъпка“. Искам всички да си спомним за инициаторите на този събор – д-р Евгений Желев, кмет на Стара Загора от 1999-2007 г. и за г-жа Петра Мечева, дългогодишния председател на Тракийски дружество „Одринска епопея“. Специално благодаря на Съюза на тракийските дружества и на старозагорското дружество „Одринска епопея“ като част от цялостната организация. Благодаря на всички участници в събора. Много важно е да пазим традициите, да ги развиваме и предаваме напред във времето на поколенията, защото това е, което остава след нас. Животът с бързи темпове върви напред и ние – с него. Независимо че всички стават малко по-възрастни, по-мъдри, важно е, че онес на събора виждам много хора с блясък в очите и с желание за изява на сцената, което много ме радва. Преди малко разговарях с жените от един ансамбъл и те с усмивка казаха, че са станали вече баби. Отговорих им, че на възраст могат да са пораснали, но в душите си остават да бъдете същите млади момичета, каквито сте били и преди. Пожелавам ви да бъдете млади по дух и да поддържате жива тази традиция.“

ПАНПТ „Китна Тракия“ при ТД „Георги Сапунаров“ – Хасково, на XVII Национален тракийски фолклорен събор „Богородична стъпка“

Продължава на 5-а стр.

НАЦИОНАЛЕН ТРАКИЙСКИ ЖЕНСКИ СЪБОР-ПОКЛОНЕНИЕ В С. АВРЕН

Посветен на 90-годишнината на Тракийския женски съюз

На 23 септември 2023 г. (събота), ще се проведе Национален тракийски женски събор-поклонение в с. Аврен. Негови традиционни организатори са Община Крумовград, Съюз на тракийските дружества в България, Тракийски женски съюз при СТДБ и кметството в с. Аврен.

ПРОГРАМАТА ВКЛЮЧВА:

10.00 ч. – заупокойна молитва в църквата „Свети Иван Рилски“ в гр. Крумовград, в памет на избитите жени и деца от село Манастир

11.00 ч. – Откриване на събора поклонение в с. Аврен

11.45 ч. – Поднасяне на венци и цветя на паметника на избитите жени и деца

12.00 ч. – Концерт на фолклорни групи

Провеждане на традиционен събор на с. Аврен

От 14.30 ч. в с. Хухла ще бъде проведена конференция със съпътстваща изложба, посветени на 110 години от разорението на тракийските българи. Организатори са Съюзът на тракийските дружества в България, Тракийският научен институт и Община Ивайловград.

ПОКАНА ЗА НАЦИОНАЛНО ТРАКИЙСКО ПОКЛОНЕНИЕ

„Ден на тракийската памет“ в Маджарово

На 30 септември (събота), Съюзът на тракийските дружества в България и Община Маджарово организират Национално тракийско поклонение „Ден на тракийската памет“ под патронажа на президента на Република България Румен Радев.

ПРОГРАМАТА:

11.00 ч. – Възпоменателно поклонение със заупокойна молитва пред Пантеона на загиналите тракийци в Мемориалния комплекс в Маджарово

12.00 ч. – Поднасяне на цветя пред паметниците на войводите Димитър Маджаров, Войвода Руси Славов и Капитан Петко войвода.

12.30 ч. – Концерт на ПАНПТ „Китна Тракия“ към ТД „Г. Сапунаров“, Хасково, на централния площад в Маджарово

13.00 ч. – Представяне на изложба, посветена на 110 години от разорението на тракийските българи и 120 години от Илинденско – Преображенското въстание.

18.00 ч. – Концерт на оркестър „Колорит“ на централния площад

ТОЗИ ПРОЕКТ СЕ РЕАЛИЗИРА С ФИНАНСОВАТА ПОДКРЕПА НА МИНИСТЕРСТВОТО НА КУЛТУРАТА

ВРЕМЕ ЗА АБОНАМЕНТ 2024 г.

Ако не сме ви разочаровали и вярвате, че „ТРАКИЯ“ е Вашият вестник,

във всяка пощенска станция или в офисите на ДОБИ ПРЕС може да се абонирате.

Цената на 1 бр. е: 1 лв.

Стойността на годишен абонамент за 24 бр. е: 24.00 лв.

КАТАЛОЖНИЯТ НОМЕР НА В. „ТРАКИЯ“ Е 759.

Тракийската кауза заслужава Вашата подкрепа.

Два пъти в месеца очаквайте в. „ТРАКИЯ“

120 ГОДИНИ ИЛИНДЕНСКО-ПРЕОБРАЖЕНСКО ВЪСТАНИЕ В РОДОПИТЕ

Уважаеми г-н Красимир Премьянов – председател на Съюза на тракийските дружества в България и заместник-председател на Националния комитет за честването на 120-годишнината от избухването на Илинденско-Преображенското въстание,

Уважаеми г-н Тодор Рудев – кмет на село Славейно,

Уважаеми г-н Зарко Маринов – заместник областен управител,

Уважаеми представители на държавността,

Скъпи родопчани и тракийци,

Навършват се 120 години от избухване на Илинденско-Преображенското въстание – най-високия връх след Априлското въстание от 1876 г., в порива на българите за свобода и национално обединение.

Илинденско-Преображенското въстание може да се нарече „Венец на българското националноосвободително движение“. Основание за подобно определение дава броя на участниците (повече от 26 000 човека), географския мащаб и това, че освен българи в него се включват и други групи от населението.

Решението е взето в Солун на Конгрес на ВМОРО (тогава ТМОРО – Тайна македоно-одринска революционна организация) от 2–4 януари 1903 г. и мястото не е случайно. То е изпълнено със символиката на Солунската българска гимназия, „откърмила“ много патриоти и революционери.

На 2 август 1903 г. избухва Илинденско-Преображенското въстание и причините се състоят в цялостната политическа палитра от онзи период. То е насочено срещу репресиите на властите в Османската империя, особено след Съединението (1885 г.) на Княжество България с Източна Румелия и предишното разделение на българските земи от Берлинския конгрес от юни – юли 1878 г.

Самото въстание носи имената на двата Православни Църковни Празника, в които се вдигат на бунт Битолския вилает на 20 юли (2 август н. ст.) – Илинден и Одринския на 6 август (19 август н. ст.) – Преображение Господне.

При организиране на въстанието ентузиазъмът е голям и още на 28 – 30 юни 1903 г. в местността Петрова нива до село Стоилово в Странджа Планина се провежда конгрес на Одринския революционен окръг към Вътрешната Македоно-Одринска Революционна Организация (ВМОРО), на който присъстват делегати и гости

Слово на Дора Янкова, член на ВК на СТДБ, произнесено в с. Славейно, 5 август 2023 г.

– войводи, четници – от Тракия. Предвид създалите се обстоятелства е изработен общ план на въстаническите действия в региона. Сред делегатите е и родопчанинът Христо Караманджуков от Ахъчелебийско – Скеченския район в Средните Родопи.

Непосредствено след Петрова нива, на 5 – 6 юли 1903 г., в местността Свети Дух край село Карлуково, Ахъчелебийско (дн. с. Славейно) се провежда Родопски конгрес, на който родопчанинът Пею Шишманов от същото село е избран за председател на районното бойно тяло.

Интересен е живота и самата личност на Пею Шишманов:

Роден е на 14 февруари 1876 г. в родопското село Карлуково (Славейно) от семейството на известния тогава скотовъдец и горвладелец – един от карлуковските старейшини – Иван Кехая.

Пею завършва начално образование в родното село при „стария даскал“, както наричат брат му – Вълко Шишманов. После учи прогимназия в Пловдив и продължава в Одринската гимназия. После се връща отново в Пловдив и през 1898 г. завършва гимназиалното си образование. Записва се във Военното училище, но след година го напуска по здравословни причини. От 1900 до 1903 г. е даскал в родното Карлуково. Основно дело обаче в неговия неспокоен живот е революционното!

Всъщност даскалуването върви успоредно с трескавата дейност за организиране на родопските комити. Пею Шишманов поема ръководството на Беломорския революционен окръг с 4 района –

Пашмаклийски (Смолянски); Дарьдеренски или Беловидовския (Златоградски) район; Гюмюрджински и Ксантийски. Това включва – военен обучение, революционно възпитание, снабдяване с оръжие, дисциплина и други дейности, като на 8 май 1902 г. Шишманов е избран за ръководител на местната революционна организация.

Както бе споменато, след конгреса на „Петрова нива“ в Карлуково се провежда „Родопският конгрес“, на който Христо Караманджуков информира за решението и подготовката на предстоящо въстание. Присъстват представители на всички селски комитети и общото решение е да не се вдига въстание в Ахъчелебийско, поради липса на оръжие, а да се продължи четническата дейност, която да задържа османските войски и възпрепятства действията им срещу поборниците в Македония и Одринско. Избира се бойно тяло с председател – Пею Шишманов, секретар – Никола Данаилов (от Райково) и член Христо Караманджуков (от Чокманово).

И така, след избухване на въстанието в Карлуково пристигат османски военни части и това налага да се изработи план за защита на християнските села в Ахъчелебийско. Въпреки че до въстание тук не се стига, четниците успяват да задържат турските гарнизони, за да не участват в потушаването на самото въстание. Четите продължават своето съществуване чак до 1908 г. и след Хуритата (Младотурската революция за реформи), движението се разформира.

Пею Шишманов е храбър боец и през Балканската война 1912 / 13

г. отново е на своя пост. Събира т. нар. „лятящ отряд“ от бивши четници и се включват като подкрепление към 4-та погранична рота в 6-та дружина на героичния 21-ви Средногорски полк.

След Освобождението на Родопите Шишманов се отдава на стопански дела в обичаното от него Имарет дере. Създава известната дъскорезница „Пеювата бичкия“ и се грижи за многолюдната си челяд – съпруга, четирима сина и една дъщеря.

Житейският път на достойния родопчанин приключва на 11 ноември 1942 г. в Пловдив. Неговият съратник Христо Караманджуков, го описва като „велик по душа“ и „скромен по природа“ българин, който със заслугите от бойните полета се постави и в „книжовното поле“, за Просвещение. Пею Шишманов остави светъл и чист образ на „Родопски Преображенец“.

Българският народ даде свидни жертви в Илинденско-Преображенското въстание.

Никой от борците тогава не мисли за себе си, всеки знае, че на кървав курбан тръгва.

Илинденско-Преображенското въстание успя да превърне хората в мъже, които умеят да се борят и знаят за какво умират.

Нашата Родопска планина е била планина-мъченица, но не склонява глава. Родопските илинденци и преображенци оставиха своя подвиг и с примера си ни показаха как да отстояваме българското дело, име и чест, съкровени неща, така нужни ни в днешните времена.

Днес в комитското село Славейно, с богато минало и история, всеки знае за подвига на Пею

Шишманов. Тук всеки род е закърмен с родолюбие и патриотизъм. От Славейновските родове се излезли хиляди люде, пръснати из страната ни и извън нея, и всички заквасени с трудолюбие, ученолюбие и хубавите човешки добродетели.

Затова днес ние родопчани и всички присъстващи тук се гордеем с подвига на илинденци и преображенци.

В днешно време имаме нужда да осмисляме, да пазим паметта за героизма на участниците в Илинденско-Преображенското въстание.

Свободата и демокрацията трябва да ги пазим и да се борим за мир и за обединени усилия за по-добро качество на живот тук в Родопите.

Тогава нашите героите ще са спокойни, че ние следваме техния патриотизъм и родолюбие.

Да живее България!

05.08.2023 г., село Славейно

Документи, писма и архиви

Архивите на организацията ВМОРО – Таен Революционен Комитет „Централна Родопска“ се съхраняват в Държавен архив – Смолян с фонд № 30 К / Македоно-Одринската революционна организация „Централни Родопи“ – село Славейно. Запазени са много интересни документи от този период:

– статии и правилници на организацията;

– протоколи за избор на революционно ръководство в Ахъчелебийско (Смолянско);

– тефтери и тетрадки за раздадено оръжие и получени помощи от населението за нуждите на организацията;

– писма и телеграми между нейните членове (част от които шифровани);

– оригинални снимки и копия, съхранили мигове от тези величави дни.

Стотици са писмата с различен брой през годините / от 1900 г. до Балканската война (1912–13 г.).

Адресирани са до родопския воеводен командир на ВМОРО Пею Шишманов от с. Карлуково (дн. с. Славейно, Смолянска Област) и кореспонденцията носи различни обръщения:

Войводо; Шишманов; Драги ми; Амуже; Брате; Родопски; Черногорски; Ивайло – последните три са псевдонимите на Родопчанина.

Писани са от различни сътрудници на делото – комити и някои ръководители – Нунков, Пожарлиев, Караманджуков, Матов, Тодор Александров и др., които свидетелстват за авторитета на Организацията и нейния ръководител.

СЪДЪРЖАТЕЛНИ АКЦЕНТИ В ПЪРВИ ТОМ НА СБОРНИКА – СТАТИИ „БЕЛЕЖИТИ ТРАКИЙЦИ, СВЪРЗАНИ С ВАРНЕНСКИЯ КРАЙ“

ПРОФ. МАРИНЕЛА ГРУДЕВА

Сборникът-статии „Бележити тракийци, свързани с варненския край“ може да бъде определен като изключителна историческа и научно-изследователска ценност, тъй като се явява носител на полезна информация за живота и приноса на известни и по-малко известни личности, с тракийски произход, допринесли за развитието и просперитета на гр. Варна, варненския край и на страната ни, като цяло.

Основанията за подобно определение са изключително много и те прозират от споделеното във всяка една авторска позиция: На първо място в разкриването на значимата роля на гр. Варна и Варненския край в приемането и устройването на тракийските бежанци. На второ място в извеждането от забрава на интересни моменти от живота и делото на личности, чиито заслуги към свободата и независимостта на страната ни, към общественото устройство и ред, към културното и духовното израстване на народа ни, не само предполагат, но и изискват по-видимо и трайно място в историческата и народната памет.

На трето място в предоставянето на сравнително богата и обективна информация за ролята на тракийските бежанци и техните потомци за укрепването на българската народност и утвърждаването на нейното място в разнообразния етнически профил на населението у нас, в отделни селища и региони.

На четвърто място в откриването на ролята на демографския фактор в икономическото развитие на Варна и Варненския край. На пето, но не на последно място, в разкриването на творческите заложи на тракийската регионална общност, откъсната принудително от родните места и преживяла невероятни житейски сътресения и страдания.

Първата личност, чиято съдбова биография е избрана за начало на сборника от статии е **Петър Драгулев**. Статията е под авторството на **проф. Светлозар Елдров, д.ист.науки, член на ТНИ – София**. В нея се посочва, че Петър Драгулев е роден на 22.03.1859 г. в гр. Малко Търново и произхожда от известния Драгулев род, оставил трайни следи във възраждането на българщината в Странджанския край. Неговата активна политическа дейност започва през 1894 – 1895 г. в гр. Шумен, с участието му в учредяването на македонско дружество и заемането на поста на негов първи председател. Авторът отбелязва, че името и делото на Петър Драгулев се свързват най-тесно със създаването на дружество „Странджа“ във Варна, на 12.05.1896 г., чиято основна цел е „нравственото и умственото повдигане на българщината в Одринска област“, а мотото на неговия печатен орган – в. „Странджа“ е изразът: „духовна и политическа свобода се придоби-

ва чрез нравственото и умственото развитие на народите“. Проф. Елдров акцентира и върху факта, че бързо нарастващият авторитет на дружеството води до създаването на негови клонове в цялата страна, като начело в йерархията стои централното дружество във Варна, чието настоятелство започва да се титулува като централен комитет, с претенцията да обединява цялата одринска емиграция в България и да ръководи нелегалната революционна дейност в Одринска Тракия.

В статията се отбелязва, че превратностите на времето, които съвсем естествено дават отражение върху идейните позиции на много от членовете на дружеството, не успяват да променят отношението на Петър Драгулев към тракийския въпрос. Отношението, което се пречулява през призмата на политическите идеи на прогресивно – либералната партия, в която той членува. Като изключителен се откроява приносът на Петър Драгулев по поставянето на Одринска Тракия редом с Македония в националноосвободителното движение, насочено към въоръжена борба и подготовка за масово повсеместно въстание. Откроява се и приносът на Драгулев, свързан с развитието на периодичния печат във Варна и в други градове на страната, главно чрез неговата активна журналистическа и издателската дейност. Петър Драгулев е представен още като инициатор и активен организатор на Конгреса – събор в гр. Малко Търново, състоял се на 30.08.1927 г., който има за цел да подпомогне стопанското и културното развитие на града и региона. Разкрита е и важната му роля в делото за съхраняване на паметта на въстаниците от 1903 г., с издигането на храм-паметник на преображенци в местността „Петрова нива“, в землището на с.

Стоилово, Малкотърновско.

Петър Драгулев умира на 11.03.1929 г., броени дни до навършване на седемдесетгодишнината си, оставяйки след себе си светла диря в историята на тракийското движение, като „един от неговите първопроходници, организатори и ръководители“.

Втората статия, в сборника е под авторството на **Стоян Райчевски – виден български учен, изследовател, общественик и публицист**, който ни запознава с историята на **Иконом Константин Дъновски – тракийски българин, заслужил деятел за възраждането на българите във Варненско**.

Константин Дъновски е роден на 20.08.1830 г. в т.нар. Овчарска махала на с. Читак (с. Устово, днес квартал на гр. Смолян). От статията е видно, че още към края на своята 17 г. той се установява във Варна. Тук важна роля за неговото развитие, най-вече като деятел на българското просвещение и българското църковно дело, изиграва чорбаджи Атанас Георгакев от с. Хатърджа (днешно с. Николаевка).

Основавайки се на достоверни източници, Стоян Райчевски посочва, че Константин Дъновски е първият български свещеник във Варна и първият, който отслужва и първата редовна служба в новоучредената българска църква в града. Открит е и един от съществените приноси на Дъновски, свързан с поставяне началото на Варненската църковно-училищна община, през 1866 г., на която той става и председател. Подробно е описана дейността на Константин Дъновски след Освобождението, посветена на енорийската му служба във Варна, а по-късно, през 1912 г. и с мисията му в Родопите, като представител на Св. синод. През 1915 г. Константин Дъновски е въ-

веден в духовен сан „свещеноикonom“, а българското правителство го удостоява с орден „За граждански заслуги“. Днес, една близка до храма „Св. Архангел Михаил“ във Варна улица, носи неговото име.

Третата статия в сборника, ни запознава с живота и делото на **трима българи – опълченци от Одринско, свързани трайно с гр. Варна**. Неин автор е **Симеон Кулиш – секретар на ТНИ – филиал Варна, който е историк, изследовател и активен общественик**.

Първият от тях е Димитър Георгиев Узунов – роден през 1858 г. в с. Коджа тарла – Одринско, участник във формирането на първите три опълченски дружини в Кишинев. Самият той е зачислен в 3-та дружина, 2-ра рота. Това е дружината, която има честта да е водена лично от подполковник Калитин и на която е връчено Самарското знаме в гр. Пловещ. Авторът обръща внимание на факта, че едва 19 г. Димитър Узунов участва в боевете при Ст. Загора, Шипка, Тича, Садово, Къдър факли и др. В статията се посочва, че след Освобождението, по-голямата част от живота си, той прекарва в с. Осеново, където приключва и земния си път. Награден е с общо 8 ордена и медали за участието си в Руско-турската война 1877/78 г., като 4 от тях са за участието му в боевете при Шипка.

Вторият опълченец е Иван Бойчев Иванов – роден на 07.01.1841 г. в Лозенград. Занаятът самарджийство го отвежда в Цариград, където се запознава с Вуюко Пеевич – капитан от Черногорската армия. Това е фатална среща, в положителния смисъл на думата, тъй като тя се превръща в траен мотив за включването му в борбата срещу поробителя. Като паметни са определени в статията, участията на Иван Боев в битките при Биличе и Требине, както и участието му в Сръбско-турската война от 1876 г. Активна е позицията му и при обявяването на Освободителната война, когато той

отново се записва като доброволец в 4 – та дружина, 2-ра рота. И като такъв участва в битките при Шипка, Шейново, Тича, Садово. Умира на 12.09.1932 г. във Варна.

Третият опълченец се казва Иван Стоянов Баев. Роден е в с. Кавакли, Лозенградско, през 1841 г. Още от ранни години проявява буен нрав, смелост и непокорство, качества които очертават неговия житейски път като изключително сложен и труден, наситен с много препятствия и преमेждия. Научавайки за формирането на българско опълчение, той заминава за Пловещ и на 04.05.1877 г. е вече зачислен в 4-та рота, 5 – та дружина.

Авторът обръща внимание и на факта, че по време на Руско-турската война 1877/78 г. Иван Баев участва в боевете при Уфлани, Казанлък, защитата на Ст. Загора, Шипка, Шейново. След Освобождението той се завръща в родния си край. По-късно се преселва в Провадия и на края се установява във Варна. Участва като доброволец в Балканската война и достига пеша до Одрин. Умира на 21.12.1936 г. във Варна.

Авторско участие в сборника – статии отбелязва и **Борислав Дряновски – дългогодишен директор на Държавен архив – Варна, историк, учен, изследовател, писател, човек със значим принос в обществения и културния живот на града**. Неговата статия е посветена на тракийци, участници в народното събрание, с акцент върху дейността на Яков Геров, представител на Варненския окръг. В своята статия, авторът представя и коментира факти, свързани с организирането и формирането на държавната и местната структура на управление на Княжество България, от страна на императора – комисар, след като Русия урежда чрез международни договори и пълен консенсус, между Великите сили, формата на управление на България.

ПАМЕТ ЗА 1903-А

БОЖАНКА НИКОЛОВА,
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ТД „ЛАЗО ЛАЗОВ“, ГР. СРЕДЕЦ

Уважаемо ръководство на СТДБ,
Тракийци от сдружение „Лазо Лазов“ град Средец сме щастливи за съпричастието си към юбилейното честване 120 годишнината на Илинденско-Преображенското въстание, за да бъде живо и в бъдеще неговото дело.

Гордеем се с участието на голям брой въстаници от района, в който живеем.

Събрани в тракийския клуб проведохме разговор за хронологията на въстанието и за видните му дейци, от които е и патронът на дружеството.

За да научим повече, посетихме село Гергубунар (дн. с. Росеново), едно от селата, заселено само с тракийски бежанци. Развълнувани гледахме към бунара между двата сезона, където хората са избрали селището за свое родно. Представихме си поляната пред „воденицата на Петко Росен“, където е била обучавана голямата чета за охрана на конгреса.

Във възстановената църква видяхме олтарната маса, която бежанците от с.Ковчаз са донесли в

България с два волски въпряга.

Поклон пред християнското величие!

Смирени заставахме пред красивия паметник на селото и Петко Росен, които са неразделни.

Свежи цветя положихме и на паметната плоча в Средец, която посветихме на войводата Лазо Лазов, преобразенци и бежанци от средецкия край.

За похода „По стъпките на преобразенци“ на Петрова нива предвижихме 12 участници и с отделен автобус още 50 тракийци, със съдействието на кмета на Община Средец г-н Иван Жабов.

Бележка на Редакцията:

Уважаеми читатели,

В бр. 16 на в. „Тракия“, 25.9.08.2023 г. е публикуван грешен надпис под снимката с портрета на Лазо Лазов. Портретът е подарен на Съюза на тракийските дружества в България от Димо Карабелов, член на Върховния комитет на СТДБ, създател и председател на Тракийската национална инициатива „По пътя на преобразенци“.

▪ РТД Варна на Петрова нива

▪ ТД „Лазар Маджаров“, Сливен

▪ Представители на ТД „Лазо Лазов“, гр. Средец

▪ Представители на ТД „Капитан Петко войвода“, Казанлък

▪ Портрет на Лазо Лазов – подарък за СТДБ от Димо Карабелов

▪ Представители на ТД „Лазо Лазов“, гр. Средец

▪ ТД „Капитан Петко войвода“, Казанлък на Петрова нива

НАЦИОНАЛЕН ТРАКИЙСКИ ФОЛКЛОРЕН СЪБОР...

Продължава от 1-а стр.

Председателят на СТДБ Красимир Премянов също се обърна към гости и участници в двудневното тържество на българския дух и фолклор. Той подчерта значението на фолклорни събор в календара на Тракийската организация.

„Дължим голяма благодарност на организаторите – на домакините от Старозагорските бани и на Община Стара Загора. Огромна организационна работа е извършена от нашето тракийско дружество в Стара Загора, с председател Цанко Атанасов“, – каза г-н Премянов. Той припомни, че организацията на тракийските българи съществува от 127 г. Неин учредител е легендарният Капитан Петко Войвода. През всичките години на своето съществуване, тя е бранила моралните и материални интереси на тракийските българи. Борила се е за българщината, за запазване на традициите на тракийските българи, които с потомците са повече от милион и половина.“

Г-н Премянов информира, че се работи по втори том на Енциклопедия „Тракия“. Първият том отразява национално-освободителното движение в Тракия от Възраждането до наши дни. Вторият том ще бъде посветен на бита, нравите и обичаите на тракийските българи – тези, които са живели на територията на

България, които са се преселили от близките нам страни, бягайки от жестокостта и униженията на властващите.

„Нека вашият труд и талант, да се влее в това усилие, за да се знае за нас тракийци повече. Честит празник!“ – каза г-н Премянов.

Над 4000 изпълнители от всички краища на страната, пазители на българщината от различни възрасти, в двата дни представиха необятната фолклорна съкровищница на България.

Едно от средищата на духовността и културата – НЧ „Димитър Наумов – 1908“ в село Преславен започна своето участие със специално посвещение. Самодейният състав изпълни авторската си народна песен „Петра“, която е в памет на дългогодишния председател на Тракийско дружество „Одринска епопея“ и инициатор на фестивала „Богородична стъпка“ Петра Мечева. От читалището припомнят, че идеята за организиране на тракийския фолклорен събор се заражда на 20 май 2006 г. по време на конгрес на Съюза на тракийските дружества в България по предложение на г-жа Мечева.

На двете сцени се сменяха певчески и танцови състави, инструменталисти и индивидуални изпълнители. На първи сцена председател е доц. д-р Валентина Райчева от Институт по етнология и фолклористика

■ ФГ „Тракия пее“ при ТД „Лазар Маджаров“ на XVII Национален тракийски фолклорен събор „Богородична стъпка“

с Етнографски музей при БАН, а членове акад. Крум Георгиев – член на Международната академия по традиционно изкуство, Христо Иванов – главен художествен ръководител на Общински фолклорен ансамбъл „Загоре“. На втора сцена председател е гл. ас. д-р Петър Кръстев от Институт по етнология по етнология и фолклористика с Етнографски музей при БАН и членове акад. Кирил Тодоров – композитор и художествен ръководител на Ансамбъл за народни и песни

танци „Зорница“ Стара Загора, Дарина Славова – солист на Фолклорен ансамбъл „Тракия“ Пловдив и преподавател в Национална музикална академия „Проф. Панчо Владигеров“.

Специалната награда на СТДБ – парична премия бе връчена на Народно читалище „Прогрес“, с. Дражево, община Тунджа, област Ямбол. Наградата на Старозагорското ТД „Одринска епопея“ получи Народно читалище „Родопски фар“, гр. Кърджали.

Богата и изпъстрена с дух

и традиции бе съпътстващата програма на „Богородична стъпка“. Детски творчески работилници под мотото „Съхранено с любов – сътворено с талант“, Занаятчийска чаршия с десетки майстори на сувенири, битови изделия, красиви бижута и вкусни храни. Съборът приканваше и на размисък с билков чай и ръжено кафе. До селския двор бяха разположени и кътовете, разкриващи „Живата традиция от махалата – Добра среща“, показващи занаяти от миналото и вкусни гозби.

■ ФГ към ТД Тракия, Свиленград, на XVII Национален тракийски фолклорен събор „Богородична стъпка“

БЕШЕ ЛИ ПРЕОБРАЖЕНСКОТО ВЪСТАНИЕ „СТРАТЕГИЧЕСКА БЕЗСМИСЛИЦА“, ИЛИ ОЩЕ ЗА САМОЖЕРТВИТЕ НА ТРАКИЙСКИТЕ БЪЛГАРИ

ПРОФЕСОР Д. ИСТ. Н.
СВЕТОЗАР ЕЛДЪРОВ

(Доклад, изнесен на Петрова нива, 19 август 2023 г. - със съкращения).

Моят доклад в тазгодишната ни научна конференция на „Петрова нива“ е породен от конкретно събитие. На 12 юни Българската национална телевизия посвети популярното предаване „История.бг“ на 120-годишнината на Илинденско-Преображенското въстание. При водещия Георги Ангелов гостуваха трима събеседници – професор Михаил Неделчев от НБУ и доцентите Георги Георгиев и Ангел Джонев от Института за исторически изследвания при БАН. И тримата са членове на Македонския научен институт – София, така бяха и представени.

Да се коментира въстанието на македонските и тракийските българи от 1903 г. в авторитетно предаване на БНТ без участието на представител на Тракийския научен институт само по себе си е колкото некоректно, толкова и ненаучно. Най-малко заради единството на македоно-одринската освободителна борба и в съответствие със същността на историческото събитие трябваше да бъде поканен учен и от нашето сдружение. Този пропуск – игнорирането на ТНИ, неволно или преднамерено – не е най-добрата агестация за редакционната политика на медиата, хвърля сянка върху нейната обективност и лишава зрителите от пълнотата на научната информация, която се очаква от предаване с голяма национална популярност.

Ще пропусна фактологичните и концептуални неточности във връзка с предисторията, подготовката, осъществяването и последиците на въстанието изобщо и ще се спра само на неверните твърдения и пропуски, които бяха допуснати при представянето на Преображенската му част в Одринско. Вместо като интегрална и равностойна част от общото и единно от национална, идеологическа, политическа и организационна гледна точка въстание на македонските и тракийските българи, то беше коментирано на основата на противопоставянето, като нещо различно и неравностойно в сравнение с македонските вилаети.

Ето какво се каза в студиото на БНТ 1, откъдето се излъчваше предаването на „История.бг“, за равнището на организационната въстаническа подготовка в Одринския революционен окръг (думи на проф. М. Неделчев):

„Тука проблемът е до каква степен са готови всъщност, до каква степен са готови районните, като тука, за разлика от Четническия институт, който съществува с районни чети и пр. в Македония, тука няма, тука по-скоро те са смъртни някакви дружини, селски чети, те са друг тип въобще. Не е изградена тази организация, тази стриктна организация, която съществува в Македония“.

Наистина ли Одринският революционен окръг в предвечерието на въстанието се намира на такава неразвита и изостанала степен в своето организационно изграждане в сравнение с Македония, както схематично и лаконично ни го представя проф. М. Неделчев? Съжалявам, че трябва да вода задочен

диспут, но имам гражданско право и професионален дълг категорично да възразя срещу това твърдение. Вярно е, че условията в Одринска Тракия в много отношения са по-неблагоприятни в сравнение с Македония, но точно това подчертава заслугата на тракийските българи, че успяват да догонят, да се изравнят а н някои отношения и да надминат своите сънародници там.

Ще пропусна цялата хронология, за да изтъкна най-важното – идейното и организационното развитие на освободителното дело в Одринско се осъществява с яркото лично участие на апостола на македоно-одринската свобода Гоце Делчев. Той се нарежда сред дейците на революционното движение, които на Солунския конгрес през пролетта на 1896 г. приемат Одринска Тракия и тракийските българи като съставна и неделима част от националноосвободителното движение и в структурите на Вътрешната организация. Така в създаването на Одринския революционен окръг е вложен и личният принос на Гоце. Неговите визии за развитието на революционното движение точно отразяват и цялостно изразяват възгледите на това първо поколение на македоно-одринската борба, което държи на идейно-организационното единство като проекция на единната национална идентичност на българския народ, независимо от политическите или географските граници, които го разделят. Затова в качеството на задграничен представител на Върховния комитет под председателството на поручик Борис Сарафов да обедини всички организационни течения и групи на полето на легалното македоно-одринско движение в България в една единна, консолидирана и централизирана организация. Тази позиция ярко се проявява във връзка с обединителния процес между Дружество „Странджа“ във Варна и неговите клонове, от една страна, и македонските дружества на Върховния комитет в София, от друга, през 1899–1900 г.

Впрочем именно във връзка с това събитие през март и април 1900 г. Гоце Делчев предприема обиколка в Одринска Тракия в двойното качество на задграничен представител на ВМОРО и инспектор на Четническия институт. Придружаван от местните

ръководители Лазар Маджаров и Стоян Лазов, Гоце преброява цяла Странджа, посещава Малко Търново, Лозенград и Бунархисар, среща се с ръководители на окръжния, околийските и местните комитети и с обикновени хора, разяснява идеите и организационните принципи на Вътрешната организация. В пряка връзка с неговата обиколка се появяват и първите революционни чети в Странджанския край.

Още по-силно, въздействащо и всестранно върху освободителното движение в Одринска Тракия е влиянието на Гоце Делчев, осъществено чрез конгреса на Одринския революционен окръг, заседавал по време на Великденските празници през 1902 г. в Пловдив, в родния дом на Михаил Герджиков. Двамата с Гоце,

като представители на ЦК на ВМОРО, са най-изтъкнатите и авторитетни делегати, те доминират и направляват разискванията, те имат последната дума при реструктурирането на организационното устройство и назначаването на революционните кадри на окръжно, околийско и районно равнище. Само двамата изнасят подробни реферати – Гоце „За начина на организирането на Одринско“, Герджиков „Как да се агитира населението“. На практика решенията на Пловдивския конгрес трасират развитието на революционното движение в Одринско чак до следващия окръжен конгрес на Петров нива през ялото на 1903 г. Да се твърди, следователно, че Одринският революционен окръг и особено Странджанският край не можел да се сравнява в организационно отношение с революционните окръзи в Македония, е несериозно и невярно.

Така стигаме и до прословутите Странджански смъртни дружини, които станаха повод за неточни коментари на гостите в студиото на „История.бг“. Тук отново ще призова ярката фигурата на Гоце Делчев. Той е родоначалникът на революционните чети, той е главният ръководител (ревизор) на Четническия институт, той е основен автор, съставител и редактор на неговите правилници. Последният от тях в предилинденския период Гоце Далчев създава с Гьорче Петров през пролетта на 1902 г. Той е най-пълният и усъвършенстван регламентиращ документ на тази институция, който е в сила и във въстанието през 1903 г. Ето какво е записано в чл. 11 на Правилника във връзка с назначението и „крайната задача“ на четите – да служат в своя район „като ядка или смъртна дружина“ по време на въстанието. Следователно понятието „смъртна дружина“ всъщност е формулирано от Гоце Делчев и достоверно отразява неговото разбиране за саможертвата на революционера, готов да приеме смъртта в името на свободата. Затова фактът, че четите в Одринския въстанически окръг се наричат „смъртни дружини“, само потвърждава, че тракийските дейци стриктно и дисциплинирано са възприели тази доктрина, която е официална и за ВМОРО. Вероятно защото отпечатването на правилника съпада с Пловдивския конгрес, както и заради

по-достъпните канали към Одринско, това наименование става популярно в Малкотърновско-Лозенградско-Бунархисарския район.

Най-големият пропуск на предаването всъщност беше, че не се каза нищо конкретно за въстаническите действия в Странджа или в другите райони на окръга, освен от литературно-поетична гледна точка. Но точно затова тук ще призова един поет и революционер като Христо Силянов, който беше сред ръководителите на въстанието в Странджа. Той остави колкото художествени, толкова и документални спомени за него, той написа най-достоверната и разтърсваща история на Илинденско-Преображенската епопея. Именно в последния труд, след като описва подробно развитието на бойните действия, Силянов възкликва: „В едно сравнително малко пространство, на 5 срещу 6 август бяха едновременно и повсеместно извършени толкова много нападения, колкото в никой битолски район не бяха извършени. Впечатлението от първите успешни акции беше поразително. Те се почувстваха не само в Лозенград, но и в Одрин, и дори в Цариград“.

И накрая Христо Силянов обобщава: „Масовото въстание в Странджа разбърка до известна степен концентрационния план на турската армия в Битолско и убеди външния свят, че силите на бунта не са изчерпани с първите въстанически акции в Битолския вилает. С една реч, от гледище на целите, които Илинденското въстание беше си поставило, самопожертвованията на българите от Малко Търново, Лозенградско и Бунархисарско, не беше без значение“.

Противно на това заявление на Христо Силянов, в края на предаването от поредицата „История.бг“ значението на въстанието в Странджанския край беше обобщено от члена на МНИ и от научния състав на ИИИ – БАН доц. Георги Георгиев – ни повече, ни по-малко, като „стратегическа безсмислица“ и „истинска катастрофа“. Ето неговият буквален отговор на въпроса на водещия за значението и последиците от въстанието в Одринска Тракия в сравнение с Македония:

„Малко по-различно е. Симеон Радев в своите спомени, оценявайки като дипломат и като политик значението на въстанието в Тракия, той го оценява като „стратегическа безсмислица“. Защото, казва, въстание за автономия или за реформи под европейски контрол в една зона, която Русия счита за своя сфера, а пък и всички велики сили са признали тихомълком, че това е нейна сфера, и Русия да допусне международен контрол и реформи в Одринско, е илюзия, това просто не може да стане. И географията, и геополитиката, и политиката, и дипломатията отреждат на Одринско друга съдба, друго направление. Така че въстанието в Одринско може да има своето значение и като военен подвиг и като отвлечане на вниманието и на сили от въстанието в Битолско, иначе в политическо и стратегическо отношение е истинска катастрофа. Значи, става дума за, както го нарича Симеон Радев, третото обезбългаряване на Тракия от 20-те години на XIX век.“

Доц. Г. Георгиев всъщност преразказва един абзац от спомените на Симеон Радев, които дълго време – допреди десетина години – поради авторски и други права, бяха недостъпни за изследователите. През 2014–2016 г. те бяха публикувани заедно с други неиздавани дотогава негови ръкописи в седем тома под заглавие „Лица и събития от моето време“.

Продължава в следващия брой

СЪДЪРЖАТЕЛНИ АКЦЕНТИ В ПЪРВИ ТОМ НА СБОРНИКА...

Продължение от 3-а стр.

Разкрива подробно детайли от действията за формиране на Учредително народно събрание, на базата на представителство от цялото Княжество.

Сред най-активните варненски представители, в статията се откроява личността на Яков Геров, който взема дейно участие в изработването на Търновската конституция и прави изключително ценни предложения, които се приемат с мнозинство. Той участва активно и в първото Велико народно събрание, което избира и първия български княз – Александър Батенберг. Умира на 13.02.1891 г. в гр. София.

Следващата статия е посветено на организирането на **Дамски комитет във Варна и на тракийски женски съюз в страната, в периода 1929 – 1933 г.** Неин автор е **Марин Маринов** – младши експерт в „Държавен архив“ – Варна, дирекция Регионален държавен архив, при държавна агенция „Архиви“. Авторът разкрива интересни факти, свързани с началото на създаването на Дамски комитет към дружество „Тракия“, който е локализиран във Варна. Споменава се името и на първата жена – член на Варненското дружество „Тракия“ – Олимпия Михайлова, чийто пример привлича масово жените – тракийки в съществуващите тогава организации. В статията се разкриват редица инициативи, осъществени от Дамския комитет, със значим обществен характер, една от които е тържественото отбелязване Деня на Тракия. Посочва се, също така, че 1930 г. е паметна за развитието на женското тракийско движение, тъй като именно през тази го-

дина Дамският комитет се преименува в дружество и приема свой устав, който е утвърден от МВР и народното здраве, на 17.02.1931 г. Марин Маринов описва подробно редица съвместни дейности на женското дружество с културно-благотворителното дружество „Тракия“ и Младежкото дружество „Антим I“ във Варна. Особено внимание се обръща на финансовото подпомагане, от страна на жените – тракийки, на изграждането на Дом Тракия.

Адвокатът Николай Илчев, който е и докторант в Института за исторически изследвания на БАН, ни поднася в своята статия интересна информация за видния общественик и предприемач – **Петър Енчев**, чиито живот и дело, според него, отразяват целия бурен кипнеж на обществено – политическата дейност на народа и страната ни.

Петър Енчев е роден на 29.06.1855 г. в гр. Тулча. Неговият живот протича в динамичния период на националноосвободителното движение до освобождението на страната ни от османско иго и остава трайна дияра в тези процеси, откроявайки го като един от „последните“ представители на плеядата възрожденски дейци.

Авторът привежда изключително много примери, с които доказва, че Петър Енчев е действително един от последните апостоли на Свободата: приятел и съратник на Панайот Волов, сподвижник на Христо Ботев, в близки отношения с водача на русофилската народна партия – Иван Евстатиев, близък приятел с Иван Вазов и Константин Величков. Изобщо една комуникативна личност, поддържаща тесни контакти с държавници, обществени-

ци, архитекти, археолози, финансисти и др.

С изключителни детайли е описана връзката на Петър Енчев с Панайот Волов, оказала влияние върху неговото формиране и развитие като революционер.

Централно място в статията заема и историята на семейството на Петър Енчев, оказало от своя страна съществено въздействие върху изграждането му като отговорна и всеотдайна личност.

Поместени са много факти, документални материали и снимки, които илюстрират активното участие на Петър Енчев в Сръбско – турската война, в първоначалната дейност и устройство в Източна Румелия от 1880 г., значимата роля на депутата в Първото областно събрание в гр. Пловдив 1879–1880 г., приноса му в изграждането на младата българска държава след Съединението от 1885 г. и др.

Подобаващо внимание е отделено на работата на Петър Енчев като контролор и директор на клоно-

вете на Кредитната банка в гр. Варна и като един от учредителите на Управителния съвет и многократен представител на държавата в създаденото Българско параходно търговско дружество от 1893 г. в гр. Варна. Цялостната му дейност, независимо дали в банка или параходно дружество е пречупена през призмата на неговата универсална личност, отличаваща се с изключителна ерудиция и образованост, принципност и честност, безукорна точност, педантичност и изисканост.

Петър Енчев умира на 16.04.1922 г. на 67 години.

Продължава в следващия брой

Скъпи тракийци,

Започна подготовката на т. II на енциклопедия „Тракия“.

Напомням за необходимостта да изпратите информация и няколко снимки с надпис за **ЧИТАЛИЩА, ФОЛКЛОРНИ ГРУПИ, ХОР** и/или съществуваща танцов състав към Вашите тракийски дружества

* кога е/са създадена/и, кои са ръководителите през годините, участия във фестивали, награди и т.н.

* снимките да бъдат придружени с надпис - откъде са и от коя година.

Моля, информацията да бъде написана с шрифт Times New Roman - 12.

Очаквам информацията на служебния имейл на СТДБ: stdb_sofia@abv.bg

Скъпи тракийци, Скъпи приятели,

Започна абонаментната кампания за 2024 г. Абонаментът може да бъде извършен в най-близкия клон на „Български пощи“. **КАТАЛОЖНИЯТ НОМЕР НА в. „Тракия“ е 759.**

Ако искате да научавате навреме за събитията в Съюза на тракийските дружества в България и Тракийския научен институт, ако искате да следите развитието на въпросите, свързани с тракийската кауза или мероприятията, организирани от местните тракийски дружества, трябва да направите своя абонамент навреме.

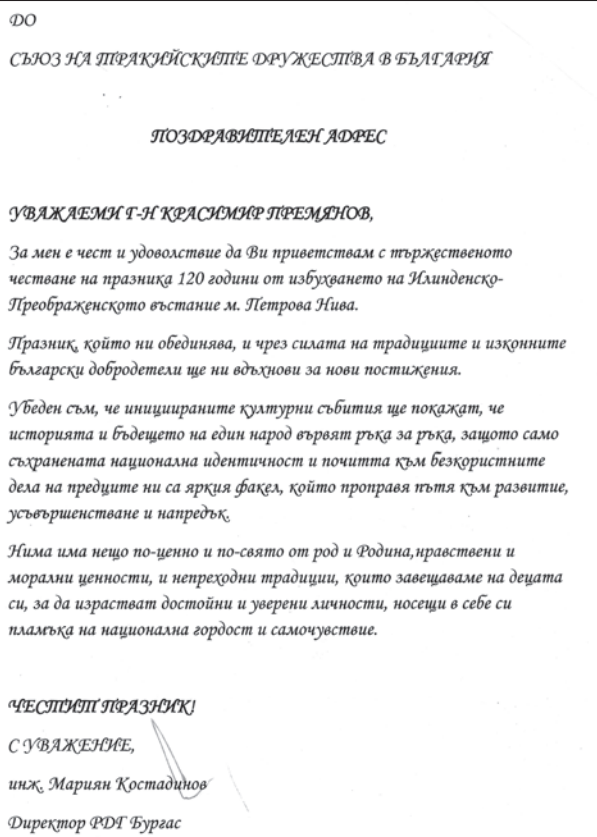
Едногодишният абонамент, чиято стойност е 24.00 лв., е най-сигурният начин вестник „Тракия“ да достигне до своите читатели и да участва в борбата за тракийската кауза.

Разчитаме, че ще направите абонамент, за да съхраним в. „Тракия“.

С уважение,

В. Иванова

Главен редактор на в. „Тракия“

ТРАКИЯ – Орган на Съюза на тракийските дружества в България – София 1000, ул. „Стефан Караджа“ 7-А, тел.: 02/987 48 96 Печат: НЮЗПРИНТ ЕООД

Абонирайте се!

Каталожен номер

759

Издава: Върховният комитет

Редакционна колегия: Главен редактор д-р Ваня ИВАНОВА, чл.-кор. на БАН проф. Васил ПРОДАНОВ, чл. кор. на БАН Иван ГРАНИТСКИ, д-р Динко СТРАНСКИ, Мария БОЖКОВА, Хубен СТЕФАНОВ; [Тодор КОРУЕВ] Дизайн: Мария БУДЕВА; e-mail: stdb_sofia@abv.bg; факс: 02/987 57 53

БАНКОВА СМЕТКА
СТДБ (за вестника)

IBAN: BG34STSA93000001682816 BIC: STSABGSG
Банка ДСК ЕАД, клон 1, ул. „Княз Ал. Батенберг“ – София 1000

КОРЕСПОНДЕНТИ: Недка ГОСПОДИНОВА (Перник) – 076/60 13 67; Димитринка СМОЛЕВА (София) – 02/412 12 36, 0886 746 044; Златка Янева (Сливен) – 0897601560; Анета Георгиева (Хасково) – 0894 044 420; Веска Ламбова (Шумен) – 0877 71 85 03; Мария ИВАНОВА (Ямбол) – 046/66 35 40

Изпращайте текстове не по-дълги от 4 стандартни машинописни страници (1800 знака). Хонорари за публикуването им не се дават.

НАЦИОНАЛНИ ХАЙДУШКИ ПРАЗНИЦИ „КАПИТАН ПЕТКО ВОЙВОДА“

За пета поредна година в родопския град Чепеларе се проведеха Национални хайдушки празници „Капитан Петко войвода“, организирани от Община Чепеларе и Съюза на тракийските дружества в България.

На 2 септември пред паметника на легендарния войвода се състоя официалното откриване на празника.

Официални гости на празниците бяха депутатът д-р Красимир Събев, областният управител на Смолян Захари Сираков, председателят на Съюза на тракийските дружества в България Красимир Премянов, кметът на община Чепеларе Боран Хаджиев и секретаря на общината Катя Стайкова, генералният секретар на БОК Белчо Горанов. Сред гостите бяха членовете на ВК на СТДБ: член кор. Георги Михов, проф. Св. Елдъров, Стоян Райчевски.

Областният управител Захари Сираков поздрави организаторите, домакините и гостите като подчерта, че великият революционер, борещ за свобода на Тракия и Родопите – Петко войвода е пример за родолюбие, достойнство и мъжество. След поднесените слова и венци на признателност прозвучаха вълшебните родопски каба гайди на Гайдарски състав „Петко войвода“.

Пристигането на Капитан Петко на кон и неговата чета бе пресъздадено пред паметника на Войводата на ул. „Васил Дечев“, в непосредствена близост до мястото, където се е по-

мещавал щабът му. Във възстановката взеха участие ДТС към НЧ „Родопска искра 1880“ – Чепеларе, Гайдарски състав „Петко Войвода“, Сдружение „Родопски хайдутти“, Конна езда Аспарух и Представителен фолклорен ансамбъл „Шевица“.

Последва тържествено шествие към площад „Олимпийски“ в центъра на Чепеларе, където програмата продължи

със сдружение „Родопски хайдутти“ под съпровода на родопски каба гайди от Гайдарски състав „Петко Войвода“.

В градската градина бе представен том I на Енциклопедия „Тракия“, издание на СТДБ и ТНИ. Председателят на СТДБ Кр. Премянов приветства гостите и откри важното място на Националните хайдушки празници „Капитан Петко войвода“ в тракийския календар. Проф. Св. Елдъров и Стоян Райчевски представиха Енциклопедията като акцентираха на значимостта на изданието, което е безценен носител на историческата памет за тракийското движение в един изключителен по широта времеви период. Те се спряха на различни детайли от процеса на съставянето на енциклопедичния труд, който дава възможност на читателите да се докоснат до изключително важни факти и събития. Екземпляр от том I на Енциклопедия „Тракия“ бе подарен на кметството и на читалището в гр. Чепеларе.

От името на СТДБ и на ТНИ бяха поднесени венци и цветя пред паметника на Капитан Петко войвода.

Програмата на празниците продължи с фотоизложба „Петко Кирияков – войводата на Тракия и Родопите“, създадена по презентационни материали, предоставени от Зоица и Коста Начеви, и с концертна програма на Представителен фолклорен ансамбъл „Шевица“.

